

Besluit van 13 januari 2021 houdende de opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme heelkunde^{*1}

(Besluit heelkunde)

Het College Geneeskundige Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 11 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van de Federatie Medisch Specialisten, de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband, de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde en de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten;

BESLUIT:

---

* In de Staatscourant van 21 mei 2021, nr. 25443 is mededeling gedaan van vaststelling van het besluit door het CGS en de instemming daarmee van de Minister voor Medische zorg. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2021.

Hoofdstuk A   **Algemene bepalingen**

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

heelkunde:	het specialisme dat zich bezig houdt met de diagnostiek en behandeling van die aangeboren en door in- of uitwendige oorzaken verworven afwijkingen en aandoeningen van organen en orgaansystemen en van de huid, de weke delen en het bewegingsapparaat, die door hun aard doorgaans operatieve behandeling vereisen dan wel in enige fase zouden kunnen vereisen;
hoofdbehandelaar:	de zorgverlener op wie de inhoudelijke eindverantwoordelijkheid voor een behandeling rust;
intensivist:	een medisch specialist met een aantekening in het aandachtsgebied intensive care van de desbetreffende wetenschappelijke vereniging;
LOP:	het landelijk opleidingsplan van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde;
regionale opleidingscommissie (ROC):	commissie bestaande uit de in een regio aanwezige voor de opleiding Heelkunde erkende opleiders.

A.2. Opleidingsplan

De opleiding tot chirurg voldoet aan het LOP.

Hoofdstuk B   **De opleiding**

B.1. Specialismegebonden competenties

1. De opleiding is gericht op het bereiken van de door het CGS vastgestelde algemene competenties en specialisme gebonden competenties.
2. De in het eerste lid bedoelde specialismegebonden competenties zijn vastgelegd in het LOP.

B.2. Structuur van de opleiding

1. De opleiding bestaat uit de volgende verplichte onderdelen:
  - a. heelkunde algemeen gevolgd door
  - b. heelkunde differentiatie.
2. Het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in het eerste lid, onder a, bestaat uit:
  - a. een onderdeel spoedeisende hulp geneeskunde (SEH);
  - b. een onderdeel intensive care (ICU); en
  - c. een onderdeel heelkunde algemeen volgens de thema's uit artikel B.3.
3. Het onderdeel heelkunde differentiatie, bedoeld in het eerste lid, onder b, kent de volgende zelfstandige differentiaties:
  - a. gastro-intestinale chirurgie;
  - b. traumachirurgie;
  - c. vaatchirurgie;
  - d. chirurgische oncologie;
  - e. kinderchirurgie.
4. De differentiaties, bedoeld in het derde lid, onder a tot en met d kunnen overeenkomstig het LOP gecombineerd worden met:
  - a. de aanvullende differentiatie Longchirurgie;
  - b. de module Chirurgie bij Kinderen.
5. De duur van de opleidingsonderdelen, bedoeld in dit artikel zijn vastgelegd in het LOP.

B.3. Inhoud van de opleiding

1. De opleiding ten aanzien van het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder a, omvat tenminste de volgende thema's, bedoeld in het LOP:
  - i. zwelling of defect buikwand;
  - ii. zwelling hoofd/halsgebied;
  - iii. intensieve zorg;
  - iv. perioperatieve zorg en postoperatieve complicaties;
  - v. vastleggen en overdragen;
  - vi. opleiding;
  - vii. wetenschap;
  - viii. wondbehandeling;
  - ix. chirurgische infecties;
  - x. chronische handafwijkingen;
  - xi. huidverplaatsing en –transplantatie;
  - xii. kleine niet-complexe chirurgie;
  - xiii. diepe veneuze trombose.
2. De opleiding ten aanzien van het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder a, omvat de volgende toevertrouwde handelingen, bedoeld in het LOP:
  - i. polikliniek;
  - ii. zelfstandige zorg voor een verpleegafdeling;
  - iii. consultatie acute patiënt op de SEH (trauma, buikbeoordeling, complexe wond);
  - iv. weekend/avonddienst (mogelijk) alleen in huis;
  - v. chirurgische interventie (op POK, op OK of elders);
  - vi. acuut ischemisch bedreigd been;
  - vii. diagnostiek en behandeling appendicitis acuta;
  - viii. symptomatisch galsteenlijden;
  - ix. basale huidmaligniteiten;
  - x. chirurgische wondbehandeling;
  - xi. vasculaire toegangsweg chirurgie;
  - xii. behandeling van fracturen;
  - xiii. primaire opvang en triage traumapatiënt;
  - xiv. superviseren van jongerejaars zowel SEH, afdeling en eenvoudige operaties;
  - xv. leiderschap in (multidisciplinaire) besprekingen;
  - xvi. onderwijs geven/ klinische les geven;
  - xvii. chirurgische consultatie patiënt op de IC.
3. De differentiaties, bedoeld in artikel B.2, derde lid, omvatten de thema's en toevertrouwde handelingen, bedoeld in het LOP.

B.4. Plaats van de opleiding

1. De opleiding van de aios vindt plaats in ten minste één universitaire en in ten minste één niet universitaire opleidingsinstelling.
2. De aios wordt gedurende ten minste één jaar opgeleid in de desbetreffende opleidingsinstelling.
3. Van het tweede lid kan in een individueel geval gemotiveerd worden afgeweken, overeenkomstig het LOP.
4. In aanvulling op artikel B.9 van het Kaderbesluit CGS verleent de RGS toestemming als er goedkeuring is van de betreffende ROC en het Moderamen Chirurgicum van het Concillium Chirurgicum van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde. Artikel B.11. van het Kaderbesluit CGS is van overeenkomstige toepassing.

B.5. Cursorisch onderwijs

Het landelijk cursorisch onderwijsprogramma vindt plaats overeenkomstig het LOP.

Hoofdstuk C

De erkenning

Titel I

De opleider, de plaatsvervangend opleider en de opleidingsgroep

C.1. Eisen opleider differentiatie

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS wordt erkenning van een opleider voor het onderdeel heelkunde differentiatie, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder b, uitsluitend verleend indien ook erkenning voor het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder a, is verleend.

C.2. Eisen opleidingsgroep

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoen de leden van de opleidingsgroep aan de volgende eisen:

- a. in de instelling zijn ten minste vier chirurgen lid van de opleidingsgroep en op een zodanige wijze werkzaam dat zij hun verantwoordelijkheid als lid van de opleidingsgroep daadwerkelijk en naar behoren kunnen dragen;
- b. de leden van de opleidingsgroep van een instelling die het onderdeel heelkunde differentiatie, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder b, wil verzorgen, voldoen aan de volgende eisen:
  - i. ten minste één van de leden van de opleidingsgroep houdt zich in hoofdzaak met de betreffende differentiatie bezig;
  - ii. ten minste één van de overige leden van de opleidingsgroep houdt zich in belangrijke mate met de betreffende differentiatie bezig;
- c. de leden van de opleidingsgroep houden, gelet op de kwaliteit en veiligheid van de patiëntenzorg, een indicatiebespreking, die tevens dient als leermiddel voor de opleiding en intercollegiale toetsing.

C.3. Eisen ROC

In aanvulling op artikel C.4. vormen de opleiders van de opleidingsregio's tezamen ROC's, belast met de volgende taken:

- a. selectie van aiossen voor de opleiding heelkunde in de betreffende opleidingsregio;
- b. vaststellen van het programma voor het niet-patiëntgebonden gestructureerd cursorisch onderwijs overeenkomstig de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde;
- c. geven van richtlijnen voor het opleidingsschema voor elke aios;
- d. zorgdragen voor een regionaal opleidingsplan, waarin per instelling voor alle fasen van de opleiding de opleidingsonderdelen zijn benoemd.

Titel II

De opleidingsinstelling

C.4. Eisen opleidingsinstelling (algemeen)

1. In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinstelling voor de opleiding heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder a, in aanmerking te komen aan de volgende eisen:
  - a. de instelling beschikt over adequate voorzieningen voor de registratie, documentatie en archivering van de gegevens die tezamen het medisch dossier van de patiënt vormen, alsmede over adequate procedures om de betreffende gegevens te allen tijde binnen een redelijke termijn beschikbaar te stellen;
  - b. de instelling beschikt over een afdeling Spoedeisende Hulpverlening die 24 uur per dag is geopend. Het aantal nieuw ingeschreven patiënten dat op de afdeling wordt gezien bedraagt ten minste 5000 per jaar;
  - c. de instelling beschikt over een goed functionerende afdeling Intensive Care met een intensivist als hoofdbehandelaar en chirurgen als medebehandelaar van de heelkundige patiënten op de afdeling, hetgeen blijkt uit actieve participatie van de chirurgen en betrokkenheid van de aiossen op de afdeling;
  - d. de instelling beschikt over een polikliniek waar de algemene en speciële heelkundige spreekuren kunnen worden gehouden. Het aantal nieuw ingeschreven patiënten dat poliklinisch wordt gezien bedraagt ten minste 3000 per jaar;

- e. in de instelling functioneren commissies of bestaan procedures voor het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de zorgverlening, zoals:
    - i. een medical audit of een daarmee gelijk te stellen activiteit;
    - ii. fouten, ongevallen en near-accident commissie of meldingen incidenten patiëntenzorg commissie en;
    - iii. een commissie voor medische ethiek;
  - f. het aantal operaties dat vanwege de instelling binnen het operatiekamercomplex wordt uitgevoerd, bedraagt ten minste 2000 per jaar met een evenwichtige verdeling over de typen en zwaarteklassen;
  - g. de heelkundige patiënten worden geconcentreerd op een of meer heelkundige verpleegafdelingen opgenomen;
  - h. de instelling draagt er zorg voor dat de aios die als eerste operateur optreedt, als zodanig op het operatieprogramma wordt vermeld;
  - i. de instelling beschikt over een samenwerkingsovereenkomst die voldoet aan de volgende eisen:
    - i. de overeenkomst regelt de regio die bestaat uit een universitaire instelling en de niet-universitaire instellingen die gezien hun geografische ligging en een landelijk evenredige kwantitatieve verdeling het meest geëigend zijn tot de betreffende regio gerekend te worden;
    - ii. het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde besluit omtrent de samenstelling van de regio.
2. In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling na erkenning als opleidingsinstelling aan de volgende eisen:
- a. ten minste drie fte aios is voor de heelkunde werkzaam; en
  - b. het aantal in de opleidingsinstelling werkzame fte aios is kleiner dan of gelijk aan het aantal chirurgen uitgedrukt in fte's dat in de opleidingsinstelling werkzaam en daadwerkelijk bij de opleiding betrokken is.

C.5. Eisen opleiding (algemeen met meerdere differentiaties)

In aanvulling op het Kaderbesluit CGS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinstelling voor het een differentiatie, bedoeld in artikel B.2, derde lid, in aanmerking te komen aan de volgende eisen:

- a. de instelling voldoet aan de eisen van artikel C.4. van dit besluit en is erkend voor het onderdeel heelkunde algemeen, bedoeld in artikel B.2, eerste lid, onder a;
- b. de overeenkomst, bedoeld in artikel C.4, eerste lid, onder i, legt vast dat de instelling die zowel het onderdeel heelkunde algemeen als het onderdeel heelkunde differentiatie verzorgt, voor beide gedeelten van de opleiding tot dezelfde regio gerekend wordt;
- c. in de instelling worden ten minste twee differentiaties aangeboden;
- d. voor erkenning van een differentieel gedeelte bedoeld in artikel B.2, derde lid, voldoet de instelling aan de volgende eisen:
  - i. er is een poliklinisch spreekuur voor patiënten met aandoeningen van de betreffende differentiatie;
  - ii. er zijn categorale en multidisciplinaire klinische besprekingen inzake de betreffende differentiatie;
  - iii. er zijn faciliteiten voor specifieke opvang, behandeling of aanvullende diagnostiek inzake de betreffende differentiatie;
  - iv. er is een zodanig kwantitatief en kwalitatief aanbod van patiënten met aandoeningen van de betreffende differentiatie, dat de aios de vereiste operationele ervaring kan verwerven zonder dat dit ten koste gaat van de mogelijkheid voor de overige aiossen om ervaring te verwerven op het gebied van de algemeen heelkundige fractie van de betreffende differentiatie.

Hoofdstuk D   **Slotbepalingen**

D.1. Overgangsbepaling

De besluiten die golden tot 1 juli 2021 blijven van toepassing op de opleidingsinstelling waaraan erkenning is verleend voor 1 juli 2021. De betreffende opleidingsinstelling behoudt de erkenning totdat deze van rechtswege vervalt, wordt ingetrokken of opnieuw wordt verleend.

D.2. Intrekking besluit

Besluit heelkunde van 15 mei 2018 wordt ingetrokken.

D.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister voor Medische Zorg.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de instemming van de minister en van de vaststelling en wijziging van dit besluit door het CGS. Daarnaast wordt daarvan mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG, bedoeld in het tweede lid bevat tenminste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit wordt op de website van de KNMG geplaatst (www.knmg.nl).

D.4. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2021.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3. worden geplaatst, wordt uitgegeven na 30 juni 2021, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 juli 2021.

D.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit heelkunde.

Utrecht, 13 januari 2021

drs. J.D. Beugelaar
voorzitter CGS

mr. M.C.J. Rozijn
secretaris CGS

Toelichting

ALGEMEEN

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme heelkunde.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

LOP: Het landelijk opleidingsplan van de NVvH wordt ook wel aangeduid met de afkorting SCHERP (Structuur Curriculum Heelkunde voor Reflectieve Professionals).

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CGS is vastgelegd wie een landelijk opleidingsplan (LOP) opstelt en aan welke vereisten een landelijk opleidingsplan moet voldoen: het bevat tenminste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties, etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de heelkunde die voldoet aan het LOP, wordt het landelijk opleidingsplan van de NVvH verankerd in de regelgeving van het CGS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CGS en van dit besluit moet voldoen.

Artikel B.1. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de medisch specialist, zoals beschreven in het Kaderbesluit CGS.

Artikel B.2. Structuur van de opleiding

De duur van de diverse onderdelen van de opleiding is opgenomen in het LOP. In het LOP is voor de 44 thema's per opleidingsfase (jaar 1-2, jaar 3-4, en jaar 5-6) beschreven welk niveau van vaardigheden/kennis en gedrag de aios moet hebben bereikt.

De opleiding kent vijf zelfstandige differentiaties en één aanvullende differentiatie. De aanvullende differentiatie longchirurgie neemt een uitzonderingspositie in: deze beslaat slechts één jaar en dient naast één van de vijf zelfstandige differentiaties gevolgd te worden. Het is niet mogelijk om in een aandachtsgebied te differentiëren dat niet behoort tot de differentiaties. Het is wel mogelijk dat een bepaald aandachtsgebied (bijvoorbeeld transplantatiechirurgie of bariatrische chirurgie) onderdeel uitmaakt van één van de differentiaties (bijvoorbeeld vaatchirurgie of gastrointestinale chirurgie). Verder is het mogelijk om tijdens de differentiaties, met uitzondering van kinderchirurgie de module chirurgie bij kinderen te volgen. Deze module richt zich op een aantal basisvaardigheden van de chirurgie bij kinderen en is niet gelijkwaardig aan de differentiatie kinderchirurgie.

Artikel B.3. Inhoud van de opleiding

Eerste lid: In totaal heeft de heelkunde 44 thema's benoemd die in dit artikel alleen voor het onderdeel algemene heelkunde staan opgesomd. In het LOP worden alle thema's nader uitgewerkt. In het algemene deel van de opleiding komen nadrukkelijk de 13 thema's aan de orde zoals genoemd in het eerste lid onder a. Daarnaast wordt in enige mate ook aan vrijwel alle overige thema's aandacht besteed. Deze overige thema's betreffen de deelgebieden van de heelkunde. Geleidelijk vindt in de opleiding en in de diverse stages een verdieping in deze thema's plaats, hetgeen verder vorm krijgt in het Individueel Opleidings Plan. Tweede lid: De opleiding heelkunde omvat diverse toevertrouwde handelingen die alleen voor het onderdeel algemene heelkunde staan opgesomd. Omdat de aios kiest voor één of meerdere differentiaties, wordt er voor de toevertrouwde handelingen van de differentiaties, expliciet naar het LOP verwezen. De toevertrouwde handelingen zijn te vergelijken met EPA's. De NVvH heeft ervoor gekozen om een Nederlandse term te hanteren, in plaats van EPA's.

Artikel B.4. Plaats van de opleiding

Eerste lid: De aios volgt de opleiding gedeeltelijk in een universitaire en gedeeltelijk in een niet-universitaire opleidingsinstelling.

Tweede lid: De hoofdregel luidt dat de aios ten minste één jaar in een opleidingsinstelling doorbrengt. Het komt echter voor dat een aios een onderdeel van minder dan één jaar in een opleidingsinstelling volgt, bijvoorbeeld bij het Nederlands Kanker Instituut - Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis (NKI-AVL). Op basis van dit artikellid kan - gemotiveerd - van de hoofdregel worden afgeweken.

Derde lid: De ROC beoordeelt een aanvraag op grond van een door het Moderamen Chirurgicum, goedgekeurd en vastgesteld beoordelingskader. Het Moderamen Chirurgicum moet daarnaast instemmen met de aanvraag.

Artikel B.6. Cursorisch onderwijs

De algemene verplichting voor de aios tot het volgen van cursorisch onderwijs, is vastgelegd in het Kaderbesluit CGS. Het verplichte cursorisch onderwijs is opgenomen in het LOP.

Artikel C.4. Eisen opleidingsinstelling (algemeen)

Dit artikel gaat over erkenning van het algemene gedeelte van de opleiding. De differentiaties kunnen alleen door een instelling met een volledige erkenning, d.w.z. met erkenning voor het onderdeel algemeen plus differentiatie, worden gegeven.

Eerste lid, onder c: De inrichting van en samenwerking binnen de afdeling Intensive Care tussen hoofdbehandelaar, medebehandelaar en aios, wordt bij voorkeur in een hierop gericht reglement vastgelegd.

Eerste lid, onder i: De regio-indeling rondom de UMC's (OOR-regio's) loopt niet synchroon met de praktijk van de heekunde. De heekunde hanteert om organisatorische redenen een eigen indeling. Een opleidingsinstelling kan onderdeel uitmaken van één regio. Het is in het kader van de opleiding onwenselijk dat aiossen van dezelfde opleidingsinstelling verschillende regioafhankelijke opleidingsschema's volgen. Indien opleidingsinstellingen uit meerdere regio's fuseren wordt per specifiek geval gekeken naar de regio waartoe de gefuseerde instelling gaat behoren.

Tweede lid: Bij de berekening van het aantal aiossen voor de heekunde worden ook de aiossen die in vooropleiding zijn voor de orthopedie, plastische chirurgie, en urologie meegeteld.

Artikel C.5. Eisen opleiding (algemeen met meerdere differentiaties)

Onder c: In de instelling zijn de differentiaties zodanig vertegenwoordigd, dat in elk geval ten minste twee differentiaties kunnen worden aangeboden.